

KOMMENTAR

Trump er alt i gang med valgkampen 2020. Kan han klare det igjen, spør Gudmund Hernes.

For et år siden rystet Donald Trump alle etablerte journalister, politikere og analytikere ved å bli valgt til president i USA. Rett nok fikk Hillary Clinton mer enn to millioner stemmer mer. Men i valg teller ikke bare stemmer. Avgjørende er hvordan de er fordelt. I valgmannskollegiet fikk Trump 304 stemmer, mot Clintons 227. Trump er alt i gang med valgkampen 2020. Kan han klare det igjen?

Trump vant hvite, ofte middelaldrende arbeidsfolk – dem som så seg fanget i en kø der andre snek. De hadde erfart at jobbene deres ble flyttet mens de selv ble vraket, og at det de kunne, ikke lenger talte. Selv boligverdiene ble tatt av den økonomiske krisen. Velstanden sank, og utsiktene svant: de tapte kontrollen over eget liv. Før hadde de klart seg selv, og vært sterke og stolte. Men nå kom grupper som hadde stilt bak dem i køen og kilte seg inn: kvinner, svar- te, immigranter.

Toppene i politikk og næringsliv sa dette var del av en nødvendig omstilling i globaliseringens tid. Mer enn det: Folk ble ikke bare fortalt hva de skulle tenke. De ble også formant hva de skulle føle: At forkastningene mellom grupper var rettferdig, at alle burde støtte de påstått svake grupper som toget forbi. Ja, det var til og med tabu å vitse om det! Moraliseringen bidro til mobiliseringen.

For inn kom Trump. Han brøt med diagnosen for mirserene. Globaliseringen var ikke løsningen, men problemet. Politikerne var ikke velgjørere. De var velmente, men ofte korrupte, og rigget systemet mot folk flest. Trump brøt også alle normer for det politisk korrekte. Han både gjorde og torde: sa det folk innerst tenkte og egget dem til å føle både harme og sinne. Han kjente sine pappenheimere. Han splittet støtten til sine republikanske rivaler, og tok dem, én for én. Han hisset konflikt og stjal oppmerksomhet ved ekstreme standpunkter og uhorste personangrep. Han satte nidnavn på rivalene: «Low energy Jeb», «Little Rubio», «Lyn' Ted», «Crooked Hillary». Selv John McCain, nedskutt, krigsfange i fem år, valgte Trump å håne: «I like people who weren't captured». Selv hadde han sneket seg unna verneplikten.

Trump dengte løs på hele nasjoner og grupper: meksikane- nere var voldtektsmenn, menstruerende kvinner hugærne. Mektige menn kunne grafse hvem og hvor de ville. De som gispet over overtrampene, rakk ikke å trekke pusten før det neste kom. Ble Trump angrepet, slo han dobbelt tilbake. I valgkampen gjorde han normbrudd til det normale.

I sin nye bok forteller Hillary Clinton hvordan huden hennes krøllet seg («my skin crawled») da Trump lusket rundt

henne i TV-debattene. Men noen ulykksalige uttalelser blott- la at hun foraktet Trump-tilhengere, som hun kalte ynkv- erdige («a basket of deplorables»).

Mange trodde presidentembetet ville temme og mildne Trump. Men bruddene på alle skikker fortsetter. Han har krevd troskap mot seg selv, ikke mot konstitusjonen. Han har kludret med rettsprosesser. Han har skjelt ut dommere og egne statsråder og krevd at de skal sleike han oppetter ryggen. Han har undergravd pres- sens stilling. Han nekter innsyn i investeringene sine og om hvilke lob- byister han slipper til. Særinteresser får makten over offentli- ge etater – rever er blitt sjefer i alle hønsegårder. Han har satt en uslæelig rekord i usannhet, grådighet og pen- gebruk. Washing- ton Posts løgn- logg fra oktober dokumenterte at Trump i løpet av sine 263 første da- ger hadde 1318 fal- ske eller villedende påstan- der – i snitt fem per dag.

Trump's grep er å erstatte institusjoner med transaksjo- ner. Han næres av kaos og hisser kjernevelgerne sine ved hver dag å reise ny strid. Som Sylvi Listhaug, er han en mester i bruken av hundefloyte: menigheten fanger signalene.

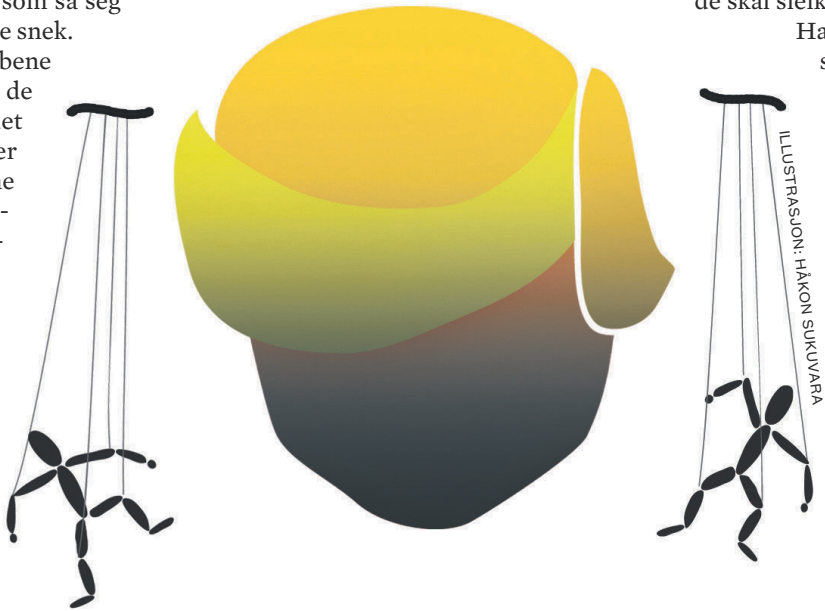
Vil strategien lykkes? Vil han få syv år til i Det hvite hus? Pressen er under press og rettsvesenet under trykk. Til nå har skansene holdt. Og USA er på vei til å få en majoritet av mino- riteter. De hører at Trump ikke plystrer på dem. De ser teg- ningen når Trump kaster papirruller til or- kanofre i Puerto Rico.

Republikanerne er i borgerkrig, og flere amerikanere stemte for Hillary Clinton enn for noen annen kandidat som har tapt et presidentvalg. Selv om resultatene fra senere lokalvalg er blandet, har demokra- tene vunnet noe frem. Men demokratene er i mindretall på alle nivåer i det ameri- kanske politiske systemet.

Så skal Trump kastes i 2020, må de både samles og svei- ses sammen om en kandidat som kan gi mening og retning – en som kan gi en ny sosial kontrakt, også til dem Trump skjønnte følte seg forbikjørt.

GUDMUND HERNES

Forsker ved Fafo og professor ved BI.
Gudmund Hernes, Torbjørn Røe Isaksen, Camilla Stoltzenberg og Elin Ørjasæter skriver på baksiden.
påfyll@morgenbladet.no

Morgenbladet.

FOR 100 ÅR SIDEN
18., 24. OG 25. OKTOBER 1917.

VERDENS MEST MODERNE SJOMANDSSKOLE.

Mens den ubarmhjertige krig har gjort sine indgrep i vor sjømands- stands rækker, har der i vor by pågået et stille arbejde for at reise den nye sjømandsskole. I 4de etage tik-takker et svært pendelur sig høitidelig gennem evigheten. I salen mot nordøst har skolen sin apparatsamling og her findes sekstanter, miniatur- solsystemer, store og små globuser, et mottagelsesapparat for undervanns- signaler og lanternemodeller. Etagens vestre floi optages av bestyrerens leilighet hvor Lundh vil komme til at glæde sig over en utsikt, hvis make ikke finnes i 7 prestegjæld.

SIGNALER I SPIONERIETS TJENESTE.

I ekstra-statsråd i dag er utferdiget provisorisk anordning om straf for uhjemlet bruk av flag, semaforer, lys, fyrverkeri, skud eller andet som syns- eller lyssignaler tjenlig middel til at opfattes fra sjøen eller fra luftfartøier.

MYRDERIET I NORDSJØEN DEN 17. OKTOBER.

Det er bare én betegnelse for vore følelser overfor den tyske krigsførsel og det er a v s k y . To tyske krigsskibe raser som vilde dyr blandt fredelige handelsskibe og myrder i flæng. Og det er dette folk som siger sig at kjæmpe for havets frihet.

Hver tirsdag: Kari Slaatsveen og Håkon Gundersen fråtser i historien i podcasten *da!*, easy listening fra Morgenbladets arkiver. Våger vi å snakke om GD-Rom?

SJØMÆNDENES GRUFULDE DØD.

Fire lik blev identificeret som del av mandskapet på den norske damper «Kristine». Disse mænd var dræpt ved skudsår. Den ene, Simon Simmesen, hadde skudsår gjennom hjertet, en anden i høire side, den tredje i un- derlivet mens den fjerde var alvorlig såret i hodet. De blev fundet i en liten båt, hvilket beviser at tyskerne avfyrtet shrapnells mot redningsbåtene.

SINN-FEINERNE

forsøger påny at fremkalde terrorisme i Irland.

LES NESTE UKE

AKTUELT → Filosofisk forsvar for flerkjæresteri. **IDEER** → Silicon Valleys makt.

KULTUR → Venezia i København. **BØKER** → Røff guide til samtiden.

KUNDESERVICE: 23 33 91 80 SENTRALBORDET: 21 00 63 00 ANNONSE: 920 40 224 ABONNEMENT: 23 33 91 80

TIPS? INNSPILL? RESPONS? SEND E-POST: aktuelt@morgenbladet.no | kultur@morgenbladet.no | bok@morgenbladet.no

RETURADRESSE

Postboks 131, 3101 Tønsberg